

Názov aktivity: **Ktorý filozofický smer je ten Naj?**

Typ aktivity: Intervenčná

Predmet: Filozofia výchovy

Autor: PaedDr. Michal Novocký, PhD.

Kontakt: michal.novocky@umb.sk

Názov aktivity	<i>Ktorý filozofický smer je ten Naj?</i>
Téma aktivity	<ul style="list-style-type: none">• Vnímanie ostatných okolo nás len z jednej perspektívy• Škola ako inštitúcia, kde sa filozofické smery stretávajú v praxi
Anotácia aktivity	Aktivita sa zameriava na pochopenie významu existencie viacerých filozofických smerov, ktoré sa stávajú východiskom pre tvorbu koncepcie modernej školy. Študenti majú uvažovať nad tým, akého žiaka by chceli vychovať (všeobecný výchovný cieľ) a aké edukačné prostriedky na to využijú. Po fáze oboznámenia sa s filozofickými smermi 19. a 20. storočia, ich analýze a porovnaní, majú študenti a študentky argumentovať, ktorý z nich im je ideovo najbližší a ktoré filozofické smery by využili pri koncipovaní všeobecného výchovného cieľa zastrešujúceho predstavu modernej (ideálnej) školy.
Ciele aktivity	<ul style="list-style-type: none">• zdôvodniť, ktoré filozofické smery majú opodstatnenie pre súčasnú edukačnú prax, berúc do úvahy rôznorodé potreby žiakov a učiteľov;• porozumieť, že edukačná realita je mnohotvárna a vyžaduje si premyslenie z viacerých hľadísk;• analyzovať možné dôsledky takého prístupu, ktorý by na vzdelávanie nazeral len z jedného aspektu, neprihliadajúc na to, že žiaci majú byť mnohostranne rozvinuté osobnosti reflektujúce odkaz humanisticky orientovanej edukácie a jej cieľov.
Pomôcky	Papier veľkosti A5 rozdelený na dve polovice.
Čas	45 – 90 minút (závisí od podmienok, napr. ako si študenti osvojili filozofické smery a porozumeli ich hlavným ideám)
Postup	<ol style="list-style-type: none">1. Usadíte študentov do kruhu na stoličky tak, aby každý na každého videl (diskusia bude jedným z kľúčových prvkov aktivity). Rozdajte im papiere a povedzte im, aby si v krátkosti pripomenuli, ktoré filozofické smery 19. a 20. storočia poznajú, a zamysleli sa nad ich nosnými ideami. Treba brať do úvahy, že táto časť aktivity je najťažšia, preto je vhodné, aby ste si so študentmi urobili stručnú rekapituláciu, čo už vedia, čo im nie je jasné a čo by bolo ešte potrebné vysvetliť. Pokiaľ pri stručnom

opakovaní zistíte, že študenti filozofickým smerom dostatočne nerozumejú a nie je im jasný ich ideový dopad na edukačnú realitu, ostanťe len pri opakovaní a k ďalšej fáze aktivity sa dostanete na nasledujúcom stretnutí. Netreba to urýchliť, pretože sa stratí efekt aktivity a nedôjde k reflexii.

2. Po rekapitulácii preberaného učiva dajte študentom pokyn, aby pouvažovali nad jednotlivými filozofickými smermi a vybrali taký, ktorý im je ideovo blízky, a naopak taký, ktorý im je ideovo vzdialený. Dajte každému študentovi priestor, aby tieto filozofické smery uviedol a odôvodnil, prečo si ich vybral.
3. Keď sa vyjadrí každý zo študentov, danú úlohu zopakujte, ale s tým, že teraz si majú vybrať tie filozofické smery, ktorých myšlienky by radi realizovali v edukačnej praxi. Filozofické smery, ktoré si zvolia, napíšu na jednu stranu papiera (na jeho prvú polovicu). V závere tejto fázy im poďakujte, pochváľte ich za ochotu spolupracovať a svoje názory podložiť argumentmi.
4. V nasledujúcej fáze im nadiktujte niekoľko výrokov, nad ktorými sa majú čas nanajvyš jednu minútu zamyslieť a vyjadriť s nimi súhlas alebo nesúhlas. Ide o tvrdenia, ktoré sa dotýkajú všeobecných výchovných cieľov. Môžete použiť napríklad tieto výroky:
 - ❖ *Chceme vychovať žiaka, ktorý bude múdry.*
 - ❖ *Chceme vychovať žiaka, ktorý sa bude vedieť učiť.*
 - ❖ *Chceme vychovať žiaka, ktorý bude šťastný.*
 - ❖ *Chceme vychovať žiaka, ktorý bude tvorivý.*
 - ❖ *Chceme vychovať žiaka, ktorý bude rád spolupracovať s druhými.*
 - ❖ *Chceme vychovať žiaka, ktorý bude voči iným ľuďom a skupinám tolerantný.*
 - ❖ *Chceme vychovať žiaka, ktorý bude vedieť kriticky myslieť.*
5. Počet týchto výrokov môžete rozšíriť, prípadne dajte priestor študentom, aby uviedli aj iné (čo im z hľadiska výchovného cieľa chýba). Zrátajte si, koľkí z nich s danými výrokmí súhlasili a nesúhlasili, a následne to spoločne vyhodnoťte.
6. V závere sa ich opýtajte to isté, čo na začiatku (myšlienky ktorých filozofických smerov sú pre ich budúcu prax najdôležitejšie) a dajte im pokyn, aby svoje odpovede písali na zadnú stranu papiera. V zásade ide o to, aby si uvedomili, že k mnohostranne rozvinutej osobnosti žiaka sú potrebné výchovné ciele, ktoré majú svoj zdroj nielen v jednom z filozofických smerov. Aby ste zistili, či aktivita bola úspešná, pozrite sa na

	<p>druhú polovicu papierov každého študenta na konci aktivity s tým, že sa ho môžete opýtať, čo spôsobilo, že dopísal ešte ďalšie filozofické smery (mali by tam pridať aj filozofické smery, s ktorými sa spočiatku ideovo nestotožňoval).</p>
<p>Reflexia</p>	<p>Cieľom reflexie je, aby študenti pouvažovali nad tým, aký účel mala táto aktivita a čo sme prostredníctvom nej chceli dosiahnuť. Počas reflexie je vhodné sa ich opýtať, prečo na druhú stranu papiera pridali ďalšie filozofické smery, čo ich k tomu viedlo, prečo sa rozhodli práve pre tieto a nie pre iné (napr. antropologické filozofické smery). Môžeme klásť otázky ako napríklad:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ <i>Ako vnímate pluralitu pohľadov na svet?</i> ❖ <i>V čom je táto pluralita prínosná vzhľadom na edukáciu?</i> ❖ <i>V čom prínosná nie je?</i>
<p>Zoznam použitej literatúry</p>	<p>KICZKO, L. a kol. 2006. <i>Dejiny filozofie</i>. 6. vyd. Bratislava: SPN, 2006. 136 s. ISBN 80-10-0092-5.</p> <p>KOVÁČIKOVÁ, D. – SÁMELOVÁ, S. 2016. <i>Filozofické, sociálne a pedagogické východiská edukácie</i>. Banská Bystrica: Belianum, 2016. 156 s. ISBN 978-80-557-1099-0.</p> <p>KUDLÁČOVÁ, B. 2007. <i>Človek a výchova v dejinách európskeho myslenia</i>. 2. preprac. vyd. Trnava: Pedagogická fakulta Trnavskej univerzity, 2007. 199 s. ISBN 978-80-8082-120-3.</p>
<p>Tipy pre pedagógov</p>	<p>Flexibilita diskusie a argumentácie študentov závisí od toho, ako učivu o scientistických a antropologických filozofických smeroch porozumeli, čo všetko si o smeroch zapamätali. Pred samotnou realizáciou jadra aktivity treba venovať opakovanu dve či tri vyučovacie hodiny. Ak by práca so študentmi bola napriek tomu náročná, nechajte ich pracovať s učebnými textami (aby mali opisy filozofických smerov pred sebou).</p>